

Efnisyfirlit

<i>Þakkir</i>	8
<i>Formáli</i>	9
<i>Inngangur</i>	10
I. kafli – Mannréttindafræðsla og Kompás, stutt kynning fyrir leiðbeinendur	15
Um mannréttindafræðslu	17
<i>Hvað er mannréttindafræðsla?</i>	17
<i>Árangur af mannréttindafræðslu</i>	18
<i>Þekking, færni og viðhorf</i>	19
<i>Víðtæk nálgun</i>	20
<i>Mannréttindafræðsla og ungt fólk</i>	20
<i>Fræðsla utan og innan hins hefðbundna skólakerfis</i>	21
<i>Mannréttindafræðsla: upphaf aðgerða</i>	22
<i>Alþjóðlegur stuðningur við mannréttindafræðslu</i>	23
Mannréttindafræðsla og önnur mennta- og fræðsluvið	25
<i>Heimur mannréttinda</i>	25
<i>Hvað er „mannréttindamál“?</i>	25
<i>Málefni sem fjallað er um í bókinni</i>	26
<i>Fræðsla um borgaravítund</i>	27
<i>Persónubundin og félagsleg menntun</i>	27
<i>Hnatræn menntun</i>	28
<i>Þvermenningarleg menntun</i>	28
<i>Þróunarfræðsla</i>	29
<i>Umhverfismennt</i>	30
<i>Friðarfræðsla</i>	30
<i>Fræðsla um lagaleg málefni</i>	30
Notkun Kompáss um alla Evrópu	31
<i>Hvað er Evrópa og hvar er hún?</i>	31
<i>Bók handa Evrópubúum?</i>	32
<i>Evrópskur draumur</i>	33
<i>Æskulýðsstarfsemi</i>	34
<i>Barnasáttmálinn</i>	35
<i>Vinnuferlið</i>	35
<i>Notkun bókarinnar á ólíkum menningarsvæðum og tungumálum</i>	36
Hvernig nota á Kompás	38
<i>Notkun bókarinnar</i>	38
<i>Kennsluáðferðir</i>	39
<i>Algengar spurningar um mannréttindafræðslu</i>	44
<i>Ábendingar til notenda</i>	46
<i>Ábendingar um hlutverk leiðbeinenda</i>	48
<i>Hópvinna</i>	48
<i>Hópvinnutækni</i>	48
<i>Almennar ráðleggingar um verkefnavinnuna</i>	52
<i>Þegar hlutirnir ganga ekki sem skyldi</i>	53
<i>Ágreiningur leystur</i>	55
<i>Nokkrar aðferðir og leiðir til að styðja hópnam</i>	56
<i>Aðferðir til að auka samræðuhæfni</i>	59
<i>Aðferðir til að þroska hæfni til sameiginlegrar ákvarðanatöku</i>	60
<i>Verkefni sem lúta að endurskoðun</i>	62
2. kafli – 49 gagnleg verkefni og leiðir í mannréttindafræðslu	67
<i>Yfirlit um verkefni</i>	68
<i>Að kjósa eða sitja hjá?</i>	69

Aðgengi að lyfjum	75
Atkvæðasmölu	81
Augnablik!	84
Áhrif Netsins	87
Baráttan um auð og völd	93
Borgirnar tvær	97
Eigum við annarra kosta vö?	106
Forsíða	109
Framtíðarmöguleikar okkar	113
Garður á einni nóttu	116
Heimilisofbeldi	119
Hvað finnst ykkur?	125
Hvað með kynlífið?	128
Hvalveiðar Makah-ættbálksins	132
Hverjir eru ég?	139
Íþróttir fyrir alla	142
Kvenhetjur og karlhetjur	145
Látið allir raddir hljóma	148
Leiðin til „Jafnréttislands“	151
Leikurinn „Teiknaðu orðið“	154
Líf í fullkomnum heimi	156
Lífsvefurinn	162
Mannréttindafrömuðir	165
Má ég koma inn?	170
Menntun fyrir alla?	175
Mismunandi laun	180
Myndaleikir	184
Hvað sérð þú?	184
Hvað sérð þú í Pancho?	187
Hluti myndarinnar	188
Textar við myndir	188
Talbólur	189
Ofbeldi í lífi mínu	190
Orðasafn um hnattvæðingu	192
Orkuver	194
Ráðstöfun fjármuna	197
Réttindabingó!	202
Réttindi barna	205
Saga Ashiques	209
Sjáðu hvað þú getur!	213
Sköpum tengsl	218
Spilaðu með!	222
Stéttarfélagsgfundur	226
Stjörnuþákort fátæktar	230
Sýndu það!	235
Taktu skref áfram	237
Tungumálaerfiðleikar	242
Varið ykkur, við fylgjumst með!	245
Viðbrögð gegn kynþáttafordómum	248
Vinna og börn	253
Þegar morgunn rís	256
Öll jöfn – öll ólík	260
Mannréttindadagatal	263
3. kafli – Aðgerðir	267
Aðgerðir	269
Þörfin á aðgerðastefnu	269

Aðgerðarstefna – nokkur einföld skref	270
Undirbúningur aðgerðaáætlunar.	276
4. kafli – Ítarefni um mannréttindi	281
Að skilja mannréttindi	283
Hvað eru mannréttindi?	283
Sögulegt yfirlit	285
Mannréttindi víða um heim	287
Hvernig getum við notað réttindi okkar?	288
Mannréttindi – vandamál og misbeiting	289
Fleiri ráðgátur	290
Þróun mannréttinda	291
Hver er réttur okkar?	291
Lagaleg vernd mannréttinda	296
Helstu alþjóðlegu samningarnir	296
Að knýja fram mannréttindi	300
Dugir þetta?	304
Aðgerðastefna og hlutverk frjálsra félagsamtaka	305
Dæmi um árangursríkar aðgerðir	307
Spurningar og svör	310
Umhugsunarefni	312
5. kafli – Ítarefni um hnattræn málefni	315
Börn.	317
Borgaravitund	322
Lýðræði.	326
Mismunun og útlendingahatur.	331
Menntun	345
Umhverfið	350
Jafnrétti kynjanna	354
Hnattvæðing	358
Heilbrigði.	362
Öryggi manna – mannöryggi.	367
Fjölmíðlar	372
Friður og ofbeldi	376
Fátækt	382
Félagsleg réttindi	386
Íþróttir	391
Viðaukar – Alþjóðlegir mannréttindasamningar	399
Fullgilding helstu alþjóðlegu mannréttindasamninga – Evrópa	401
Mannréttindayfirlýsing Sameinuðu þjóðanna	402
Mannréttindayfirlýsing Sameinuðu þjóðanna	403
Alþjóðasamningurinn um borgaraleg og stjórnfræðileg réttindi	405
Alþjóðasamningurinn um efnahagsleg, félagsleg og menningarleg réttindi	405
Barnasáttmáli Sameinuðu þjóðanna	406
Mannréttindasáttmáli Evrópu	407
Samningur um verndun mannréttinda og mannfrelsis með breytingum, sbr. samningsviðauka nr. I I	408
Félagsmálasáttmáli Evrópu (stutt kynning)	414
Rammisamningur Evrópuráðsins um verndun þjóðarbrotta (útdráttur)	415
Evrópusáttmálinn um svæðisbundin eða tungumál minnihlutahópa	416